

SPRÁVA Z WORKSHOPU O PREVENCII DROGOVEJ ZÁVISLOSTI, PHARE (VARŠAVA, 17. – 21. 12. 1994)

V dňoch 17. – 21. 12. 1994 sa vo Varšave konal prvý zo štyroch seminárov, zameraných na prevenciu drogových závislostí. Skupinu seminárov organizuje program Phare, konkrétne Programme on Drug Demand Reduction, pod záštitou Komisie Európskeho spoločenstva. Program prvého seminára, ktorého témou bola prevencia drogových závislostí v rodine, bol zostavený členmi konzorcia ABS–Intersalus. Konzorcium predstavuje mimovládnu organizáciu v Španielsku, združujúcu odborníkov pre boj proti drogám (sociálnych pracovníkov, zdravotníkov, terapeutov, psychológov, dobrovoľníkov a pod.). Konzorcium ABS–Intersalus vyhralo konkurz vyhlásený Komisiou Európskeho spoločenstva na vedenie programu redukcie škôd spôsobených drogovou závislosťou. Na seminári sa zúčastnilo 22 členov, po dvoch predstaviteľov za každú krajinu z bývalého východného bloku. Slovensko reprezentoval MUDr. V. Čapoun a MUDr. J. Beniaková.

Koordinátor programu Dr. Xavier Ferrer, ktorý v minulom roku navštívil našu kli-

niku, spolu s riaditeľkou varšavského úradu pre drogové závislosti G. Mirosovou otvoril workshop 17. 12. 1994. Nasledujúce dni odzneli prezentácie, Dr. X. Ferrer (ABS), Dr. J. Morawski, (Poľsko) a pani T. Salvadorová (ABS). Prvá vstup pojednával o rodine ako cieľovom objekte prevencie, o jej úlohe pri formovaní vzťahu dieťaťa k drogám, o jej význame pri podávaní informácií. Zdôraznila sa modelová úloha rodiny, ako aj jej miesto v sociálnych štruktúrach (školy, médiá, záujmové organizácie).

Poukázalo sa na potrebu viesť dieťa ku kritickému postoju k reklamám, zdôraznila sa potreba kriticky zamerať pozornosť v prvom rade na najdostupnejšie drogy, ako je alkohol a tabak. Zdôraznil sa rozdiel v prístupe k prevencii v závislosti od faktorov, ako je napr. vek dieťaťa, sociálne pozadie, alebo typ drogy. Spomínali sa niektoré združenia rodičov, napr. PRIDE – Parents Resource Institute on, Drug Education, Parents Association, Association of Parents of Drug Dependent Children, Parents Against Drugs a pod.

Rozoberali sa rôzne metodiky prevencie (distribúcia materiálu), priame verbálne metódy (kurzy, semináre, individuálne poradenstvo), audiovizuálne techniky (napr. kazety do autorádia na dlhé cesty), prevencia smerom od detí k rodičom. Za najčastejšie problémy, s ktorými sa možno v rámci prevencie stretnúť, sú popieranie, bagatelizácia, odsúvanie riešenia, presúvanie zodpovednosti na školy a spoločnosť, v rodine na matku. Spomínali sa niektoré návrhy na kontakt s profesionálmi, možnosť absolvovať kurzy na vedenie linky dôvery, finančnú kompenzáciu rodičom počas seminárov (napr. platenie baby sittera, benzínu a pod.), spomínal sa napr. tzv. desenzibilizačný dotazník s najčastejšími otázkami detí a navrhovanými optimálnymi odpoveďami. Poukázali na potrebu používania intenzívnejších kanálov (intenzívne tréningy rodičov, menšie množstvo poslucháčov v skupinách, dostatok kvalifikovaných odborníkov). Za rodinné etiologické faktory vzniku závislosti boli označené najmä medzery v komunikácii, hyperprotežovanie, alebo príliš rigidná disciplína, chýbanie modelovej úlohy rodičov, konflikty, napätie, násilie, dostupnosť drog v rodine. Navrhovali sa niektoré modely riešenia, napr. zlepšiť objektívnu informovanosť, uviesť si dôležitosť osobného príkladu, zlepšiť spoluprácu rodičov medzi sebou a s inými inštitúciami, ujasniť si, čo možno od svojho dieťaťa očakávať a aké sú jeho reálne možnosti.

Spoločne riešiť problémy, vytvoriť u svojho dieťaťa úctu k vlastnému telu, formovať rebríčky hodnôt, byť súčasťou voľného času svojich detí, pestovať ich zdravý životný štýl, etnickú a religióznu toleranciu, posilniť sebadôveru a cesty, ako tolerovať frustrácie a stresy prirodzeným spôsobom, pomôcť deťom stanoviť si reálne ciele a budovať v nich asertivitu. Počas workshopu boli účastníci rozdelení do troch skupín. Každá skupina mala svojho moderátora z radov ABS a zvoleného reportéra z radov účastníkov workshopu.

Reportéri podali na koci workshopu prehľad o priebehu činnosti v skupine. Skupina č. 1 mala za úlohu rozobrať preventívne materiály, kriticky ich hodnotiť, uvažovať o modeloch kontaktu s deťmi a o motivácii.

Skupina č. 2 mala analyzovať metodologické postupy, používané v tréningu rodičov, skupina č. 3 sa mala zaoberať adaptáciou materiálov na cieľové skupiny s prihliadnutím na špecifiká krajín východného bloku.

Tento zámer úzko zamerať činnosť skupín sa nepodaril úplne dokonalo, no navodila sa priateľská atmosféra a účastníci si vytvorili pomerne verný obraz o situácii na drogovej scéne v jednotlivých krajinách, ako aj o tom, aká je v skutočnosti prevencia.

Na záver sa zdôraznila potreba medzinárodnej koordinácie preventívnych programov.

MUDr. J. Beniaková